

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Marcelou Sedmíkovou ve věci žalobkyně: **Z. D.**, nar. X, t. č. na adrese Pobytové středisko Ministerstva vnitra ČR, Rudé armády 1000, Kostelec nad Orlicí, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra České republiky**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21.12.2009, č. j. OAM-2301/VL-10-K01-R2-2005, t a k t o :

I. **Žaloba se z a m í t á .**

II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou žalobou zpochybnila žalobkyně správnost a zákonnost rozhodnutí žalovaného a domáhala se jeho přezkoumání. Žalovaný rozhodl na základě její žádosti tak, že žalobkyni mezinárodní ochranu podle §§ 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., v platném znění (dále jen zákon o azylu) opětovně neudělil poté, kdy jeho původní rozhodnutí z 9.11.2006 bylo zdejším krajským soudem

zrušeno rozsudkem sp. zn. 28 Az 70/2006 vydaným dne 12. prosince 2007. Věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a zavázal jej s ohledem na zjištěné nejasnosti zabývat se otázkou státní příslušnosti žalobkyně. Nezákonnost nově vydaného rozhodnutí žalovaného nadále spatřovala v nepřesném a neúplném zjištění skutkového stavu věci, kdy zpochybnila důslednost postupu žalovaného při posuzování otázky její státní příslušnosti a případné možnosti bezpečného návratu do Ruské federace eventuálně do Uzbeké republiky. Zdůraznila, že při svém pobytu v Uzbekistánu měla vážné problémy v zaměstnání ukončení neoprávněnou výpovědí. Ačkoli soudní řízení vyhrála, stejně byla pod tlakem nadřízených nucena svoji práci ukončit. Z toho usoudila, že poskytnutá ochrana byla nedostatečná. Dále připomněla, že se do Uzbekistánu vrátit nemůže z důvodu ruského občanství. V tomto směru poukázala na případ kamaráda jejího syna, který byl právě pro tento důvod zabit. V případě jejího návratu tedy není vyloučeno, že i jí by tato vážná újma mohla potkat. Žalovaný totiž nezjistil, zda-li je bezpečnostní situace v Uzbekistánu na takové úrovni, aby výše popsany následek nenastal. Trvala proto na zrušení rozhodnutí a vrácení žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě s datem 14. května 2010 přesně zopakoval námitky žalobkyně vytýkané, aby v zápětí popřel jejich oprávněnost. Odkázal na informace přednesené žalobkyní a zprávy k jejímu případu shromážděné, když z obsahu správního spisu nevyplývá, že by nějakým způsobem porušil některá z ustanovení správního řádu. Zdůraznil, že žalobkyně v průběhu řízení neuváděla žádné skutečnosti, na základě kterých by jí bylo možno mezinárodní ochranu udělit. Připomněl, že potíže v zaměstnání řešil soud a výsledek sporu vyzněl v její prospěch. Upozornil, že obava ze zabití z důvodu dvojího občanství (s odkazem na případ kamaráda jejího syna, který měl být v Ruské federaci zabit právě z důvodu dvojího občanství) není podložena žádnými fakty a především tuto skutečnost žalobkyně při prvním podrobném pohovoru vůbec nezmiňovala. Žalobkyni navíc ostatně nebude nic nutit k tomu, aby otázku dvojího občanství veřejně prezentovala. Pro případ návratu do Uzbekistánu zmínila, že se obává nedostatku finančních prostředků na svoji obživu. Odkázal na přednesy žalobkyně v průběhu správního řízení a shromážděné důkazy, které pochybení žalovaného neprokazují. Námitky žalobkyně tak považuje za neopodstatněné, nemající jakoukoli souvislost s důvody azylově relevantními. Požadoval tak zamítnutí žaloby.

Po zjištění, že jsou splněny podmínky řízení, žaloba je přípustná, byla podána včas a osobou oprávněnou, projednal soud žalobu opětovně při jednání, na které se dostavily obě strany a rovněž tlumočnický jazyka ruského. V rozsahu vytčeném žalobními body soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného, přičemž rovněž posuzoval, jakým způsobem se žalovaný vypořádal s požadavky na doplnění dokazování obsaženými v předchozím zrušujícím rozsudku krajského soudu ve směru dvojího občanství žalobkyně (§ 75 odst. 2 s.ř.s.).

Krajský soud před nařízeným jednáním tedy prostudoval správní spis, opět si připomněl skutečnosti přednesené žalobkyní v průběhu správního řízení včetně těch, které uvedla v posledním doplňujícím pohovoru konaném dne 3.9.2009, seznámil se s obsahem žaloby i stanoviskem žalovaného a ověřil následující: správní orgán při

svém rozhodování znovu vycházel zejména ze žádosti žalobkyně ze dne 23.12.2005, z údajů ve vlastnoručně psané žádosti, z pohovoru uskutečněného dne 19.1.2006, doplňujícího pohovoru s datem 8.11.2006 a s datem 3.9.2009. Rozhodoval dále v souladu s informacemi, které v průběhu řízení shromáždil ohledně politické a ekonomické situace v Ruské federaci ještě před vydáním prvního rozhodnutí, jednalo se o Zprávu Ministerstva zahraničí USA – O stavu dodržování lidských práv v Ruské federaci za roky 2004 a 2005 z 8. března 2006, Zprávu Ministerstva zahraničí USA – O stavu dodržování lidských práv v Uzbekistánu, Informace Ministerstva zahraničních věcí ČR čj. 111848/2003-LP z 1.4.2003 a čj. 126359/2006-LP ze dne 23.8.2006. Tato fakta doplnil následujícími zprávami: zpráva MV České republiky s názvem Ruská federace – Projekt informace o zemi návratu – z května 2007, Informaci polského Úřadu pro cizince a rakouského Spolkového azylového úřadu z února 2008 s názvem Ruská federace – Čečensko, části II. Svoboda pohybu, Informace MZV čj. 138557/2007-LPTP ze dne 5. prosince 2007 se zaměřením na možnost podání stížnosti na postupu příslušníků policejních orgánů, registraci pobytu a situaci neúspěšných žadatelů o azyl, Informaci MZV čj. 14349/2003-LP ze dne 31. prosince 2003 zaměřenou na možnost udělení státního občanství Ruské federace – leč řešící stav toliko do 1.7.2002, Informaci MZV čj. 118249-2008-LPT ze dne 6. listopadu 2008, kterou žalovaný cíleně obstaral k posouzení této konkrétní žaloby, dále Ruská federace – Informace Ministerstva vnitra Velké Británie ze 17. listopadu 2008 obsahující Směrnici pro posuzování žádostí o azyl, dále včetně informací ohledně aktuální situace v Ruské federaci a Uzbekské republice zachycených v databázi ČTK. Se shromážděnými informacemi byla žalobkyně seznámena. Součástí správního spisu jsou též kopie dvou cestovních dokladů, z nichž cestovní pas Uzbekistánu byl žalobkyni vydán 20.7.2002, cestovní pas Ruské federace pak 14.10.2003, úmrtní list dcery žalobkyně, rovněž tak potvrzení s názvem dočasné osvědčení o trvalém pobytu na Ukrajině vydané dne 15.3.2004, ve kterém je u státní příslušnosti uveden Uzbekistán včetně karty fyzické osoby – plátce daně na Ukrajině vystavené na jméno žalobkyně.

Následně krajský soud provede rekapitulaci informací tak, jak byly žalobkyní v časovém sledu v průběhu řízení před správním orgánem a posléze i krajským soudem přednášeny. Ve vlastnoručně psané žádosti a to poté, kdy byla poučena o povinnosti vypsát všechny důvody, které jí vedly k odchodu, žalobkyně doslovně uvedla: „*Žádám o politický azyl, jelikož mi vyhrožují, pronásledují mne, můj život je v nebezpečí, na Ukrajině nemohu v klidu žít. Nemohu se vrátit do Uzbekistánu a do Ruska, nemám prostředky a nemám kde bydlet. Uvedla jsem všechny důvody, pro které žádám o azyl.*“ V žádosti s datem 23.12.2005, za přítomnosti tlumočnicka ruského jazyka uvedla, že je státní občankou Ruské federace, národnosti ruské. Ona ani žádný člen její rodiny nikdy nebyly členy politické strany či organizace, proti její osobě nebylo a není vedeno trestní stíhání. Na jasně formulovanou otázku, co bylo důvodem jejího odchodu, odpověděla spontánně, že Uzbekistán opustila 31.5.2005 z ekonomických důvodů. Z informací žalobkyní dále poskytnutých vyplynulo, že má ruské občanství, ale v Rusku fakticky nikdy nežila. Až do roku 2004 žila a pracovala v Uzbekistánu. Sama nemohla v Uzbekistánu najít stálé zaměstnání a neviděla pro sebe žádnou budoucnost. Pro potíže v zaměstnání, velmi špatnou bezpečnostní situaci a nedobré ekonomické podmínky se přestěhovala za bratrem na Ukrajinu. Na

Ukrajíně pobývala legálně, do doby jejího odchodu se jí nepodařilo zajistit si státní občanství Ukrajiny. Spolu se svou matkou a synem žila u bratra, kde posléze docházelo k rodinným rozporům způsobeným bývalou ženou bratra. Z důvodů finančních se v rámci Ukrajiny nemohla přestěhovat na jiné místo. Na otázku, čeho se v případě návratu obává uvedla: „*V případě návratu do Uzbekistánu nebo na Ukrajinu se obávám toho, že tam nebudu mít finanční prostředky na svou obživu. Odjet do Ruska jsem vůbec neuvažovala.*“

V pohovoru konaném dne 19.1.2006 potvrdila pravdivost dosud poskytovaných informací, které upřesnila popisem svých potíží vzniknuvších po rozpadu SSSR. Uvedla, že v Uzbekistánu pracovala v celním skladě, nová moc nedodržovala zákony a nadřízení stupňovaly tlak na žalobkyni, aby postupovala dle jejich pokynů. Ona tento tlak nemohla vydržet, ze zaměstnání odešla, další pracovní místo volné nebylo, a proto v srpnu 2004 odešla za bratrem na Ukrajinu. Podrobněji popsala potíže s bývalou švagrovou a bratrem, které ovšem byly ryze soukromého charakteru. Navíc její nemocnou dceru špatně léčili, lékaři stanovili chybnou diagnózu a dcera v únoru 2005 zemřela. Vysvětlila, že za daných okolností neměla důvod na Ukrajině nadále setrvávat, získala informace, že do České republiky přijíždí za prací spousta lidí, a proto v prosinci 2005 přicestovala. Uvedla, že dříve uvažovalo rovněž o tom, že by odjela do Ruska, tak si na velvyslanectví Ruské federace v Uzbekistánu požádala v roce 2003 o pas a získala občanství této země. Pokusila se obstarat si bydlení a práci v Ruské federaci, nicméně náklady na bydlení představovaly částku pro žalobkyni neakceptovatelnou. V Ruské federaci z těchto důvodů ani nepobývala. Upozornila, že má zřejmě dvojí občanství, jelikož uzbeckého se v (výbuchy v Uzbekistánu) včetně problémů s bydlením. Připustila, že sama žádné konkrétní potíže s bezpečnostní situací v době svého pobytu v Uzbekistánu neměla.

Doplňující pohovor se konal 8.11.2006 a byl zaměřen na možnosti pobytu a zaměstnání žalobkyně na území Ruské federace. Žalobkyně znovu uvedla, že zaměstnání by sehnala za předpokladu, že by měla finanční prostředky na zakoupení bytu či domu nebo event. možnost pronájmu. Na žádnou z variant bydlení však bez toho, aniž by měla zajištěno zaměstnání a tím i finanční prostředky, přistoupit nemohla. Zaměstnání však sehnat nemohla a bylo jí dáváno najevo, že se má vrátit zpět do Uzbekistánu. Při návštěvě Ruské federace sama žádné konkrétní potíže neměla, ale zmínila, že byl zabit kamarád jejího syna (byl nalezen v bažině s náhrobním kamenem přivázaným na zádech). V této souvislosti zmínila ještě zabití kamaráda z Taškentu, kdy jeho manželka vyslovila přesvědčení, že takto dopadnou všichni Uzbeki.

V řízení o žalobě vedeném u zdejšího soudu pod sp. zn. 28 Az 70/2007 krajský soud s ohledem na námitku mířící do případného dvojího občanství žalobkyně ověřil, že ve správním spise jsou založeny kopie dvou cestovních dokladů - cestovní pas Uzbekistánu vydaný 20.7.2002 a cestovní pas Ruské federace vydaný dne 14.10.2003. Správní orgán žalobkyni posuzoval jako státní občanku Ruské federace a to jednak s odkazem na její prvotní informaci, pas Ruské federace vystavený až poté, kdy byl vydán pas vystavený v Uzbekistánu a konečně s odkazem na Zprávu MZ USA Uzbekistán z 25.2.2004, kdy v oddílu 2 označeném jako Respektování

lidských práv pod písmenem d) je výslovně uvedeno: „Zákon o občanství stanoví, že občané neztratí své občanství, pokud mají trvalý pobyt v zahraničí, ale vzhledem k tomu, že země neumožňuje dvojí občanství, ztrácí uzbecké občanství ti, kteří získají jiné občanství. V praxi musí osoba, která se vrací ze zahraničí dokázat úřadům, že nezískala po dobu svého pobytu v zahraničí cizí občanství“.

Krajský soud informace obsažené v této zprávě akceptoval a je zjevné, že nebýt obrany žalobkyně, která tvrdila, že se státního občanství Uzbekistánu výslovně nevzdala, bylo by možné jeho závěry ve směru občanství žalobkyně považovat za přesvědčivé. Za vzniklé situace ovšem krajský soud nepovažoval závěr žalovaného za jednoznačný, neboť ze zprávy nebylo možno s jistotou usoudit, zda-li k pozbytí uzbeckého občanství dochází automaticky nabytím občanství jiné země.

K odstranění této pochybnosti vyzval krajský soud k součinnosti Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a informací poskytnutou v odpovědi s datem 11.4.2007 provedl při jednání důkaz. Odpověď vychází z Ústavy Uzbekistánu, která v čl. 21 zavádí jednotné státní občanství. Zpráva dále uvádí – cituji:“ Prezident Karimov v roce 1994, krátce po vydání Ústavy (1992) vyjádřil v tisku, že myšlenka dvojího občanství je pro Uzbekistán nepřijatelná. Dále uvedl, že ti, kteří chtějí mít ruské občanství, se musí vzdát uzbeckého občanství včetně všech práv a svobod s ním spojených.“ Zpráva dále zmiňuje šetření UNHCR i zprávy MZ USA, ze kterých možnost dvojího občanství nevyplývá, nicméně v závěru zmiňuje následující: “V praxi však často dochází k tomu, že dvojí občanství mají.“ Tuto důkazní situaci vyhodnotil jako ne zcela přesvědčivou pro vyjasnění otázky případného dvojího občanství žalobkyně a rozhodnutí žalovaného zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení a objasnění sporného problému.

Následně správní orgán, veden pokyny soudu, provedl se žalobkyní dne 3.9.2009 další doplňující pohovor. V něm žalobkyně potvrdila, že jí byl vystaven ruský cestovní pas, aby mohla odejet z Uzbekistánu do Ruska. Vysvětlila, že žádost o vystavení cestovního pasu si podala asi před deseti či dvanácti roky, kdy byly v Uzbekistánu nepokoje a nevěděla, zda-li nebude nucena zemi opustit. Potvrdila, že se dobrovolně státního občanství Uzbekistánu proto, aby získala občanství Ruské federace, nevzdala, neboť by se tím zbavila veškerých práv na území Uzbekistánu a nemohla by ani prodat svůj byt. Neměla pocit, že by svým chováním porušila uzbecké zákony, své konání uzbeckým úřadům neoznámila a nadále disponovala dvojími doklady. Potvrdila, že asi po ročním pobytu na Ukrajině se do Uzbekistánu vrátila a prodala svůj byt. Připustila, že na pas Ruské federace bylo podstatně jednodušší kamkoli vycestovat. K potížím na území Uzbekistánu přednesla následující: *„Když byly nepokoje v Uzbekistánu, podezřívali kamarády a spolužáky mé dcery z extremismu, moje děti musely chodit vypovídat jako svědkové a já chodila s nimi. Protože jsem se o ně bála.“* Tuto situaci časově umístila do roku 2003, kdy připustila, že již obě děti dosáhly zletilosti. Opět podrobněji popsala své potíže v zaměstnání, kdy po výpovědi úspěšně vedla u soudu pracovní spor a na původní místo se mohla vrátit. Další nátlakem a fakt, že se soudila s nadřazeným vyústil v její odchod. Uvedla, že se nemůže vrátit ani do Ruské federace ani do Uzbekistánu, kde je navíc situace ještě horší, neboť nemá zajištěno bydlení ani zaměstnání. Doplnila, že v Uzbekistánu

nechávala plnou moc a předpokládá, že sousedé si již byt přepsali na sebe. Vyslovila pochybnost, zda-li je má tím pádem ještě uzbecké občanství.

Při jednání ve věci samé žalobkyně setrvala na již dříve přednesených faktech a k dotazu soudu připustila, že pas Ruské federace potřebovala z důvodu snazšího cestování po bývalém SSSR a hlavně z důvodů vycestování mimo tato území. Vysvětlila, že na přání dcery opustili spolu se synem Uzbekistán narychlo, byt tedy zavřela a odcestovali na Ukrajinu. Asi po roce se do Uzbekistánu vrátila a tehdy byt prodala. Doplnila svoje předchozí informace o fakt, že dcera studovala na univerzitě, věnovala se rovněž politice a opakovaně navštívila Indonésii. Měla k dispozici politické letáky a z tohoto důvodu byla ona i její bratr ještě za pobytu v Uzbekistánu opakovaně předvoláváni na policii. O těchto událostech se dříve obávala hovořit, předpokládala, že na území České republiky získá po čtyřech letech pobytu trvalý pobyt. Uvedla, že se cítí být občanskou Uzbekistánu, kde fakticky po dlouhou dobu žila, pas Ruské federace jí posloužil toliko ke snadnějšímu vycestování ze země. Shrnula rovněž důvody, které jí znemožňují návrat do Uzbekistánu a které spočívají v tom, že v zemi již nemá žádné zázemí, byt ani zaměstnání. Dále v dnes rozvedených potížích dcery a syna a konečně v již dříve popsaném šikanózním přístupu zaměstnavatele. Žalovaný upozornil, že žalobkyně postupně přidává nové a nové informace o problémech v Uzbekistánu, nicméně podstatné je, že ty původně přednesené nelze vyhodnotit jako azylově relevantní. Z jejího postoje vyplývá potřeba řešení pobytu na území České republiky, kdy tato problematika je upravena v zák.č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. K dané otázce připomněl rozhodovací činnost Nejvyššího správního soudu v Brně, např. jeho stanovisko na řešený problém obsažené v rozhodnutí sp.zn. 5 Azs 37/2003 z 22. ledna 2004.

Právní rámec projednávané věci je upraven následovně: mezinárodní ochranu lze podle § 28 odst. 1 zákona o azylu udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany: shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle §§ 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda-li cizinec nesplňuje důvodky k udělení doplňkové ochrany.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z výše zachyceného vyplývá, že ani při vynaložení maximálního úsilí se nepodařilo s jistotou určit, zda-li má žalobkyně jedno či dvě občanství. Tento fakt nepovažuje ovšem krajský soud za problém, neboť správní orgán poté, kdy si ozřejmil, že není možné se stoprocentní jistotou označit toliko jediné občanství žalobkyně, posoudil jí uváděný příběh a otázku možného návratu na základě

informací získaných jak o Uzbekistánu, tak rovněž o Ruské federaci. Žalovaný kontaktoval s naprosto cílenými dotazy Zastupitelský úřad České republiky v Taškentu a obdržel odpověď v důkazech označenou jako Informaci MZV čj. 118249-2008-LPT ze dne 6. listopadu 2008. Součástí této zprávy je mimo jiné zjištění, uzbecké právo dvojí občanství nepřipouští, nicméně je praxe udělování ruského občanství jako druhého občanství k uzbeckému rok od roku přísnější, ale pro osoby ruské národnosti občany bývalého SSSR je nadále používána. Rovněž je ve zprávě uvedeno, že občané Uzbekistánu mají i cestovní doklad ruské federace, který poskytuje lepší postavení občana na trhu práce v Ruské federaci a při cestování po bývalém SSSR. Tento stav však není v souladu s právem. Tato fakta potvrzují informace sdělené žalobkyní, tedy že hlavním důvodem žádosti o ruské občanství bylo získání pasu z čistě pragmatických a praktických důvodů, tedy možnost snadnějšího cestování. Je pravdou, že žalobkyně svým chováním porušila uzbecké zákony, jak se jí ostatně dotazoval i žalovaný, nicméně intenzita tohoto pochybení nebude mít s ohledem na informaci českého zastupitelského úřadu vážnější společenskou nebezpečnost. Na tento závěr lze usoudit ze zmiňovaného zprávy, kdy je praxe udělování ruského občanství k občanství uzbeckému i nadále praktikovány, byť dochází k jejímu zpřísnění. Ze zprávy rovněž nevyplývá, že by „majitelům“ dvojího občanství hrozil nějaký postih, naopak se postoj kompetentních orgánů jeví v dané otázce přiměřeně benevolentní.

Podstatné pro úvahy soudu o důvodnosti podané žádosti je posouzení a vyhodnocení věrohodnosti informací uváděných žalobkyní. Ostatně krajský soud zcela záměrně zaměřil obsah a strukturu odůvodnění svého rozhodnutí tak, že lze vysledovat jednak nesrovnalosti v jednotlivých přednesech žalobkyně a zejména stupňování tvrzených potíží či dokonce přednes nových faktů, která původně z obav neuvedla. V případech, kdy má krajský soud důvodné pochybnosti o věrohodnosti informací přednášených žalobcem – v projednávané věci se nadto nejednalo o pochybnosti, nýbrž o jistotu spočívající v záměrném uvádění nepravdivých údajů, odkazuje krajský soud především na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v Brně ze dne 30.9.2008, čj. 5 Azs 66/2008-70 (Ej 549/2008), kde se uvádí následující: *„Pokud jde o břemeno důkazní, to je již výrazněji rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a žalovaného. Prokazovat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují. V mnoha případech však musí žalovaný rozhodovat za důkazní nouze, tj. tehdy, když není ani žadatel ani žalovaný schopen doložit či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem. V takových případech zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle výpovědi žadatele.“* Z celého průběhu tohoto případu soud nabyl přesvědčení, že informace přednesené žalobkyní jsou pravdivé toliko částečně a to ještě navíc v tom smyslu, který nelze označit za azylově relevantní skutečnosti. Krajský soud je jednoznačně přesvědčen, že hlavním důvodem odchodu žalobkyně z Uzbekistánu (a poté rovněž z Ukrajiny) byla neutěšená ekonomická situace a její nelehké postavení poté, kdy došlo k rozvodu manželství a ona vychovávala dvě děti. Nelze přehlédnout, že žalobkyně jako vysokoškolsky vzdělaná

osoba tvrdila na počátku řízení, kdy byla poučena o povinnosti uvést pravdivě všechny podstatné okolnosti důvodů odchodu, toto: *„Žádám o politický azyl, jelikož mi vyhrožují, pronásledují mne, můj život je v nebezpečí, na Ukrajině nemohu v klidu žít. Nemohu se vrátit do Uzbekistánu a do Ruska, nemám prostředky a nemám kde bydlet. Uvedla jsem všechny důvody, pro které žádám o azyl.“* Zde je potřeba zmínit, že jak ve směru k Uzbekistánu, tak ve směru k Ruské federaci – a to ve vlastnoručně psané žádosti – tvrdila zcela jednoznačně toliko problémy ekonomického charakteru. Zmiňovala-li kdy nějaké další okruhy potíží, pak se vždy jednalo o přednes neurčitý, nekonkrétní, který neměl bezprostřední souvislost s osobou žalobkyně. Pokud se soud pouze okrajově vrátí k potížím na Ukrajině, pak jejich původ, jak vysvětlila žalobkyně, spočíval v neshodách s bývalou švagrovou, která využívala zřejmě legitimních prostředků, jak žalobkyni pobyt na Ukrajině znepříjemnit.

Potíže v zaměstnání žalobkyně řešila soudní cestou a jelikož byla úspěšná, je zjevné, že kompetentní orgány, v tomto případě soudy, jí ochranu poskytly. Pokud poté následoval další tlak „dotčeného zaměstnavatele“, žalobkyně se jistě mohla při svém dosaženém vzdělání pokusit situaci opět řešit. Svým počátečním aktivním přístupem a úspěchem ve sporu fakticky doložila, že pomoci se bylo možné dovolat. Analogicky tak lze odkázat na stanovisko Nejvyšší správní soud v Brně dne 10. 2. 2006, čj. 4 Azs 129/2005-54 NSS (Ej 75/2006): *„Obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu.“*

Konečně se soud vyjádří i k politické aktivitě dcery žalobkyně a potížím, které tak měla mít nejenom ona, nýbrž i její bratr, syn žalobkyně. Podstatné je, že v žádosti ani v pohovoru konaném dne 19.1.2006 žádné problémy svých dětí nezmínila. Při doplňujícím pohovoru s datem 8.11.2006 opět žádné konkrétní potíže zejména své dcery nezmínila, pouze uvedla, že při návštěvě Ruské federace byl zabit kamarád jejího syna (byl nalezen v bažině s náhrobním kamenem přivázaným na zádech). Dále zmínila ještě zabití kamaráda z Taškentu, kdy jeho manželka vyslovila přesvědčení, že takto dopadnou všichni Uzbeci. Při pohovoru konaném 3.9.2009 poté, kdy bylo původní rozhodnutí žalovaného zrušeno, k potížím na území Uzbekistánu uvedla: *„Když byly nepokoje v Uzbekistánu, podezřivali kamarády a spolužáky mé dcery z extremismu, moje děti musely chodit vypovídat jako svědkové a já chodila s nimi. Protože jsem se o ně bála.“* Na dotaz správního orgánu tuto situaci časově umístila do roku 2003 a potvrdila, že v té době byly již obě děti zletilé. Ještě zásadnější způsobem tuto informaci rozvinula při jednání soudu, kdy dokonce uvedla, že dcera studovala na univerzitě, věnovala se rovněž politice a opakovaně navštívila Indonésii. Měla k dispozici politické letáky a z tohoto důvodu byla ona i její bratr ještě za pobytu v Uzbekistánu opakovaně předvoláváni na policii. Neuvedení těchto informací na samém počátku řízení neučinila dle svého vysvětlení z obav a rovněž z neznalosti průběhu řízení. Krajský soud plně chápe žalobkyni, která se snaží téměř po pěti letech naprosto bezkonfliktního pobývání na území České republiky zlegalizovat svůj pobyt tím, že se snaží vystupňovat důvody svých možných potíží a zajistit si svou lepší pozici v řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Nemůže nicméně přehlédnout, že žalobkyně je vysokoškolsky vzdělaná a velmi kultivovaná žena, jak mohl krajský soud ověřit při svém jednání. Pokud žádala ochranu České republiky z důvody spočívaly v konkrétních obavách, které měly mít původ v odůvodněném strachu z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště, tedy v důvodech zachycených v ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, pak bylo její povinností, na kterou byla ostatně na počátku řízení upozorněna, poskytovat informace pravdivé. Samotný fakt, jak při každém dalším kontaktu se správním orgánem a naposledy s krajským soudem přidávala žalobkyně na dramatickosti svého příběhu zejména ve vztahu k potížím své již zemřelé dcery, vyhodnotil krajský soud jako marnou snahu o pokus vylepšit své postavení v řízení, zajistit si legalizaci pobytu, kdy sama připustila, že věřila, že po čtyřech letech pobytu na území České republiky obdrží pobyt trvalý a její přednesy proto považoval za účelové. Nelze přeci se vši vážností žádat cizí zemi o poskytnutí ochrany a současně jí záměrně uvádět neúplné a nepřesné či snad dokonce nepravdivé informace - míněno např. ve vztahu k bytu, který žalobkyně vlastnila v Uzbekistánu. Při jednání soudu uvedla, že asi po roce pobytu na Ukrajině se do Uzbekistánu vrátila a byt prodala. Ještě předtím však správnímu orgánu v průběhu řízení sdělila, že vlastně ani neví, zda-li má nadále uzbecké občanství, neboť při svém odchodu zanechala sousedům plnou moc a není vyloučeno, že si sousedé již byt přepsali na sebe. Otázku legalizace pobytu, jak správně podotknul žalovaný, musí žalobkyně řešit postupem dle zák.č. 326/199 Sb. Potřeba legalizace pobytu na území České republiky není sama o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2005, čj. 4 Azs 333/2004-69). Za takto objasněné situace se tudíž lze jen těžko domáhat udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 písm. a) či 12 b) zákona o azylu.

Krajský soud se rovněž ztotožnil s důvody, které vedly žalované k neudělení azylu dle § 13 a 14 zákona o azylu. V smyslu obsahu § 13 zákona o azylu žalobkyně nepřednesla žádné informace, které by správnímu orgánu umožňovaly a současně jej zavazovaly k podrobnějším úvahám ve smyslu daného ustanovení. Správní orgán se dále vypořádal s tím, zda-li informace žalobkyně v průběhu řízení uváděné nelze považovat za tak specifickou a závažnou situaci, na kterou by mohlo dopadat ust. § 14 zákona o azylu, tedy úvahy týkající se možnosti udělit tzv. humanitární azyl. Rozhodnutí správního orgánu, v němž bylo použito správního uvážení (týká se právě tohoto výroku), může soud dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu v Brně i krajských soudů samotných přezkoumat jen po formální stránce a po věcné stránce pouze v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené správním uvážením. Soud uvážil, že žalovaný se nedopustil žádného nestandardního postupu a rozhodoval při znalosti soudní judikatury. Shromáždil a vyhodnotil dostatečné množství podkladů (konkrétních zpráv a informací – přesně citovány v napadeném rozhodnutí a to hlavně od samotné žalobkyně), z nichž nebylo možno na případnou důvodnost tohoto postupu usoudit. Správnost popsaného postupu lze opřít např. o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004-55, ve kterém se uvádí: „*Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999*

Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu“.

Následně správní orgán postupoval dle § 28 zákona o azylu a zkoumal, nesplňují-li žalobce důvody k udělení tzv. doplňkové ochrany tak, jak je upravena v ust. § 14a a § 14b zákona o azylu. Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Zde je namístě připomenout, že i tuto otázku řešil žalovaný s ohledem na ne zcela vyjasněnou otázku možného dvojího občanství žalobkyně jak ve vztahu k Uzbekistánu, tak ve vztahu k Ruské federaci.

V odůvodnění této části svého rozhodnutí žalovaný vycházel z informací získaných v průběhu správního řízení od žalobkyně a z informací týkajících se tedy Ruské federace i Uzbekistánu, kde žalobkyně po značnou část svého života v dospělosti pobývala a pracovala a kde rovněž měla zajištěno bydlení. Důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a a 14b zákona o azylu však žádné neshledal. V řízení nebylo konkrétně prokázáno, že by žalobkyni v případě návratu do Uzbekistánu, jehož se cítí státní občankou, jak sama potvrdila při jednání soudu, hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu citovaného § 14a. Žalobkyně potvrdila, že proti její osobě nebylo a není vedeno trestní stíhání, v současné době v Uzbekistánu neprobíhá ozbrojený konflikt, v případě jejího vycestování tak nehrozí nebezpečí dle cit. ustanovení a její návrat nepředstavuje rozpor s mezinárodními závazky České republiky (§ 14a odst. 2 zák. o azylu). Z aktuálních informací z databáze ČTK a rovněž z obecných informací ve sdělovacích médiích žádné momentální potíže mající původ ve zhoršení společensko-politických poměrů v Uzbekistánu, které by zavazovaly žalovaného k podrobnějším úvahám o možnosti bezpečného návratu žalobkyně do Uzbekistánu zjištěny nebyly. Obdobně je tak možno soudit pro případ

návratu do Ruské federace, jak vysvětlil na základě shromážděných a ve správním spise založených informací správní orgán. Důvody pro postup dle § 14b zákona o azylu (doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny) soud v případě žalobkyně rovněž nezjistil, jak správně uzavřel a odůvodnil žalovaný.

Soud tak oproti přesvědčení žalobce dospěl k závěru, že důkazy opatřené správním orgánem dle požadavků krajského soudu a použité jako podklad pro rozhodnutí jsou s ohledem na samotný azylový příběh žalobkyně tentokrát úplné, odpovídají požadavkům správního řádu, poskytují možnost spolehlivého zjištění stavu věci a v tomto smyslu představují dostatečný podklad pro objektivní a soudem bez potíží přezkoumatelné rozhodnutí. Soud tedy uzavírá, že rozhodnutí je v souladu se zákonem, neshledal ani vady ve správním řízení, které jeho vydání předcházelo, proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s.ř.s.)

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná a žalovaný náhradu nákladů řízení nepožadoval. Krajský soud tak žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í :

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s.ř.s.).

Proti pravomocnému rozhodnutí je přípustná kasační stížnost, kterou lze podat z důvodů a za podmínek uvedených v § 102 a násl. s.ř.s. ve lhůtě dvou týdnů po doručení rozhodnutí.

Kasační stížnost je třeba podat ke Krajskému soudu v Hradci Králové. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Nejvyššího správního soudu v Brně, který o ní bude rozhodovat. Nemá-li účastník vysokoškolské právnické vzdělání, musí být zastoupen advokátem.

V Hradci Králové dne 20. října 2010

JUDr. Marcela Sedmíková, v. r.
samosoudkyně